

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem
Divi Thomae. Tomi Qvinque**

Mysteria Vitæ Christi, Et Utrivsqve Adventvs Eivs Accurata Disputatione Ita
complectens, vt & Scholasticæ doctrinæ studiosis, & Diuini verbi
Concionatoribus vsui esse poßit

Suárez, Francisco

Moguntiaë, M.DC.XVI.

4 V. Virginitatem vouerit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94022](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94022)

lapidatum à Iudæis; & homilia 33. dicit Iacobum Alphæi, & Iudam Thadæum fuisse fratres. Et colligitur primo hæc sententia ex Paul. ad Galat. 1. vbi Iacobum fratrem Domini Apostolum vocat; Alium autem Apostolorum vidi neminem, nisi Iacobum fratrem Domini: cum tamen in Scriptura nullus vocetur Apostolus præter duodecim, & Paulum, & c. 2. hunc Iacobum columbam Ecclesiæ vocat cum Petro & Ioanne, significans fuisse eisdem dignitatis & autoritatis. Vnde Actor. 15. in Concilio Apostolorum Iacobus Apostolica autoritate sententiam dicit. Præterea, Canonica epistola, quam à Iacobo scriptam habemus, scripta sine dubio fuit à Iacobo Ierosolymorum Episcopo, vt est omnium communis sententia, vt patet ex Hieronym. libro de Scriptor. Eccles. in Iacobo, & Euseb. libro 2. histor. capite 22. Vnde & ad Iudæos dispersos ex Ierusalem scripta est, & tamen, & in titulo eius, & in Concilio Trident. sess. 4. scripta à Iacobo Apostolo dicitur. Quod etiam affirmat idem Hieronymus libro 2. contra Pelagian. & Epiphani. in epist. ad Ioan. Hierosolym. Tercio, maximè vtget Ecclesiæ autoritas, tantum enim celebrat vnus Iacobi minoris festum, & illum dicit fuisse Iacobum Alphæi Apostolum fratrem Domini, & à Iudæis fuisse fulionis occisum. Quartò, est argumentum Hieronym. quia in Euangelio vocantur Iacobus minor, & maior, vt distinguantur, & cognoscantur. Hæc autem relatio tantum est inter duos, & si plures essent, non satis illo modo distinguerentur. Denique de cæteris Apostolis legimus in historis, in quibus Prouincijs prædicauerint, & vbi mortui, vel martyrio coronati fuerint, de Iacobo autem Alphæi nihil legimus.

Nam quæ Niceph. lib. 2. cap. 40. commentatur, nullum fundamentum, nec autoritatem habent. Signum ergo est hunc esse Iacobum, cui Ierosolymitana Ecclesia commissæ est, & in ea vsque ad martyrium permansit, est ergo idem, qui frater Domini. Quod non obscure colligitur ex historia Hegesippi, quam refert Nicephor. lib. 2. hist. c. 22. Quæ coniecturæ si rectè ponderentur, maioris sunt ponderis, quam quæ in contrarium afferebantur, nam locus Pauli 1. ad Corinth. 15. nihil ad causam facit, quia potuit Christus post Resurrectionem interdum apparere soli Iacobo, interdum verò omnibus Apostolis simul, & hoc narrat Paulus. Ex quo non potest inferri Iacobum non fuisse Apostolum, sicut etiam dicit apparuisse Petro singulariter, & postea dicit apparuisse Apostolis. Cyril. autem Ierosol. ibi citatus eodem modo loquitur, Hieronymus verò suam sententiam emendauit. Locus autem Clementis fortasse corruptus est, nam illi libri non censentur in rebus omnibus esse integri, & corrupti. Alij verò authores Græci ibi citati in ijs rebus, quæ ad historiam pertinent, non sunt magnæ autoritatis. Quod verò de ordinatione Iacobi Anacletus dicit, intelligendum est, non quoad consecrationem, seu potestatem ordinis, sed quoad specialem institutionem, & designationem, per quam Ierosolymitana Ecclesia commissæ est speciali curæ Iacobi Apostoli, ita vt ille esset proprius, & specialis illius Episcopus. Quod non habuit immediatè à Christo, sed à Petro (vt dicit Chrysost. hom. 87. in Ioan.) Denique locus Nicolai primi potius fauet nostræ sententiæ, nam concedit Ierosolymitanam Ecclesiam esse patriarchalem, licet propter Petri autoritatem Antiochenam Ecclesiam illi præferat.

Hæc ergo supposita sententia ad difficultatem positam variis modis responderi potest. Primò enim Hieronymus (quem Beda sequitur) dicit probabile esse Mariam matrem Iacobi non esse dictam Mariam Cleopha, quia esset vxor eius, sed à patre vel familia fuisse sic nominatam. Sed hoc non admodum placet, quia non habet fundamentum in historijs, imò, neq. est consentaneum illis, vt supra ex Hegesippo, & Eusebio citatum est. Alij, vt Cæsar Baronius, dicunt quatuor fratres Domini, qui in Euangelio numerantur, non fuisse inter se fratres, sed Iacobum & Ioseph fuisse fratres, & filios Alphæi, & Mariæ, Simonem verò, & Iudam fuisse filios alterius Mariæ, & Cleopha. Sed hoc etiam displicet: tum quia non habet fundamentum, & sine causa distinguit duplicem illam Mariam: tum quia Iudas frater Domini censetur idem, qui Iudas Apostolus canonice cuiusdam epistolæ scriptor, vbi se fratrem Iacobi appellat. Vnde Luc. 6. Iudas Apostolus vocatur Iudas Iacobi. Respondendum ergo videtur altero ex duobus modis. Primus est, si dicamus eundem hominem fuisse Alphæum, & Cleopham, illum tamen vel fuisse binomium, vt frequenter in Scriptura sacra contingit, vel certè nomen eius fuisse Alphæum, cognomen autem fuisse Cleopham, à gentilitate, vel familia (vt Hier. dixit) & hanc sententiam videntur insinuasce Chrys. Theod. & Theoph. ad Gal. 1. cum dicunt, Iacobum fuisse filium Cleopha, & vocari in Euangelio Iacobum Cleopha. Quod enim ad voces attinet, nunquam hoc nomine vocatur, sed in re ita appellatur, quando Iacobus Alphæi dicitur. Secundus modus est illam Mariam prius nupsisse Alphæo, & ex illo genuisse Iacobum, & Ioseph: postea verò mortuo Alphæo, nupsisse Cleopha, & ex illo habuisse Simonem, & Iudam: inde verò factum esse, vt omnes dicerentur filij Cleopha, & consequenter fratres Domini, quamuis Iacobus verò fuerit filius naturalis Alphæi. Qui modus dicendi nō displicet D. Th. ad Galat. 1. lect. 5. & est probabilis, quamuis incertus Vt cumq. tamen in hoc dicatur, non refert ad præcipuam intentionem nostram, quia quomodocumque in hoc sentiatur, dicendum est hos fratres Domini non fuisse filios neque Mariæ, neque Ioseph, sed solum consanguineos Christi, aut veros, aut exstimatos.

ARTICVLVS IV.

Vtrum mater Dei virginisatem vouerit.

Ad quartum sic proceditur. Videtur, quod mater Dei virginisatem non vouerit. Dicitur enim Deuter. 7. Non erit apud te sterilitas vtriusque sexus. Sterilitas autem sequitur virginisatem. Ergo seruatio virginisatus erat contra præceptum veteris legis. Sed adhuc lex vetus habebat statum antequam Christus nasceretur, ergo non potuit licite B. Virgo vouere virginisatem pro tempore illo.

2. Præterea, Apostolus prima ad Corinth. 7. dicit. De virginibus autem præceptum Domini non habeo, consilium autem do. Sed perfectio consilij à Christo debuit inchoari, qui est finis legis: vt Apostolus dicit Roman. 10. Non ergo conueniens fuit, quod B. Virgo votum virginisatus emitteret.

3. Præterea, Apostolus dicit prima ad Timoth. 5. quod videntibus castitatem, non solum nubere, sed etiam velle nubere, damnable est. Sed mater Christi nullum peccatum damnable commissit: vt supra habitum est. Cum ergo desponsata fuisset (vt habetur Luc. 1.) videtur, quod ipsa virginisatus votum non emisisset.

Sed contra est, quod Aug. dicit in libro de sancta Virginitate: Annuntiante Angelo Maria respondit. Quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco? Quod profectò non diceret, nisi prius se virginem Deo vouisset.

Respondet dicendum, quod sicut in secunda parte habitum est, perfectionis opera magis sunt laudabilia, si ex voto celebrentur: Virginis autem in matre Dei præcipue debuit pollere, vt ex supra dictis rationibus patet, & ideo conueniens fuit, vt virginisatus eius ex voto esset Deo consecrata. Verum, quia tempore Legis oportebat generationi insistere

Hegesipp. Euseb. Cæsar Baronius.

Luc. 6.

Hieronym. Chrysost. Theodoret. Theophyl.

D. Thom.

161. d. 30. q. 2. a. 1. q. 2. & 3. & Mart. 1.

4. 27. art. 4.

capit. 4. cir. prime. 10. 6.

2. 2. q. 88. art. 6. art. 1. huius quæst.

F

insistere

Galat. 1.

Act. 15.

Hieronym. Euseb.

Conc. Trid. Hieronym. Epiphani.

Niceph.

Hegesipp. Niceph. Responsio ad argumenta opposita sententia.

Chrysost.

Responsio.

Hieronym. Beda.

Fr. Suarez, Tom. 2.

insistere tam mulieres quam viros (quia secundum carnis originem, cultus Dei propagabatur antequam ex illo populo Christus nasceretur) mater Dei non creditur antequam desponsaretur Ioseph. absolute virginitatem vouisse: sed licet eam in desiderio habuerit: super hoc tamen voluntatem suam diuino commisit arbitrio. Postmodum vero accepto sponso, secundum quod mores illius temperis exigebant simul cum eo votum virginittatis emisit.

Ad primum ergo dicendum, quod quia videbatur esse lege prohibitum, non dare operam ad relinquendum semen super terram, ideo non simpliciter virginitatem vouit Dei genitrix: sed sub conditione si Deo placeret. Postquam autem innotuit hoc esse Deo acceptum, absolute vouit, antequam ab Angelo annuntiaretur.

Ad secundum dicendum, quod sicut gratia plenitudo perfecte quidem fuit in Christo, & tamen aliqua eius inchoatio præcessit in matre: ita etiam obseruatio consiliorum, quæ per gratiam Dei fit, perfecte quidem incipit in Christo, sed aliquo modo fuit inchoata in Virgine matre eius.

Ad tertium dicendum, quod verbum illud Apostoli est intelligendum de illis, qui absolute castitatem vouent. Quod quidem mater Dei non fecit antequam Ioseph desponsaretur: sed post desponsationem ex communi voluntate, simul cum sponso suo votum virginittatis emisit.

COMMENTARIUS.

DVo respondet D. Thom. Primum affirmat Deiparam virginittatem vouisse, quia modus operandi ex voto perfectior est: deinde explicat, quo tempore hoc votum emisit, & coniungendo solutionem ad primum cum corpore articuli, dicit ante contractum matrimonium non vouisse absolute virginittatem: sed solum sub conditione, si Deo placeret. Quia hoc videbatur lege prohibitum Deuter. 7. eo, quod tempore legis, quoniam diuinus cultus per carnalem originem propagabatur, oportebat generationi insistere. Post matrimonium vero contractum, ante Angeli annunciationem, inquit, agnouisse hoc esse beneplacitum Deo, & tunc simul cum sponso absolutum votum virginittatis emisisse. Quæ doctrina difficultatem habet non parua, in seq. disput. tractandam. Ex illa verò infert D. Thom. in solut. ad 3. licuisse Virgini matrimonium contrahere, quia non absolute, sed sub conditione tantum virginittatem vouerat. In solutione verò ad 2. indicat, perfectionem castitatis voto consecrata Deo, in B. Virgine initium sumpsisse. Quod quomodo intelligendum sit, iam explicauimus. In argumento tertio citat D. Tho. ex Paul. primæ ad Corinth. 5. verba illa, *Vouentibus castitatem, non solum nubere, sed etiam velle nubere damnabile est.* Quæ non intelligit D. Tho. dicta esse à Paulo, sed ex illo loco esse desumpta, quatenus ibi dicit, viduas illas, quæ primam fidem, id est, castitatis promissionem, irritam fecerunt, & nubere volunt, habere damnationem: citantur autem ex Hieronymo verba illa, in capitul. vouenti. 17. qu. 1. quæ apud ipsum formaliter non reperiuntur. Quamuis eandem rem doceat, libro 1. contra Iovinian. columna 14. ubi dicit, *Virginibus consecratis Deo, non licere quod antea licebat, scilicet nubere.* Reperitur verò illa sententia apud August. lib. de bono viduitatis, cap. 9.

DISPUTATIO VI.

in tres sectiones distributa.

De virginittate Mariæ, quantum ad virtutem animi spectat.

Vamuis id, quod est in virginittate veluti materiale, ad corpus pertineat, forma tamen, & perfectio eius in animo residet,

& in voluntate seruandi integritatem, castitatemque consistit, vt latè D. Tho. docet, 2. 2. q. 152. Et licet verum sit virginittatem simpliciter non amitti per solum internum propositum coeundi, seu experiendi lidinem ex resolutione seminis prouenientem, donec in huiusmodi externum actum prodeat: multum tamen per eiusmodi propositum remittitur de perfectione, & integritate virtutis virginittatis, quæ in animo residet, & ideo ad hanc perfectionem pertinet, quædam perpetuitas, & quasi immobilitas in huiusmodi voluntate seruandi virginittatē. Inquirendum ergo superest, an sicut in corpore: ita etiam in anima habuerit Deipara summam, & integerrimam virginittatis perfectionem.

SECTIO I.

Primum B. Virgo semper habuerit propositum virginittatis seruandæ.

SVppono, non esse quæstionem de proposito illicito castitati contrario, nam fides, quæ docet nullum in Virgine fuisse peccatum, euidentissimè docet per huiusmodi propositum, aut desiderium, nunquam sui animi virginittatem violasse, aut minuisse. Est ergo quæstio de voluntate honesta, & licita, qualis in Virgine aliqua esse potest voluntas contrahendi, & consummandi matrimonium. Hæretici enim huius temporis dicunt B. Virginem ante filij conceptionem habuisse animum consummandi matrimonium, & ideo illud contraxisse, quamquam postea ex Dei reuelatione voluntatem mutauerit. Fundamentum eorum est, quia huiusmodi propositum nunquam coeundi, seclusa Dei dispensatione, esset contra illam legem naturæ, *Crescite, & multiplicamini.* Sed hoc fundamentum hæreticum est, perfectioni, & consilio virginittatis contrarium, quod docuit Paulus primæ ad Corinth. 7. & contra naturalem rationem, quæ lex illa neminem obligat ad contrahendum matrimonium, nisi in communis necessitatis articulo, extra quem, per se loquendo, consilium est, vt castitas coniugio præferatur.

Igitur omissa hæresis, apparens ratio dubitandi esse potest. Primum, quia Beata Virgo habuit voluntatem contrahendi matrimonium, & consequenter tradendi alteri dominium corporis sui, ergo necessè est, vt habuerit etiam animum reddendi debitum coniugi petenti. Hoc enim, seruata iustitiæ lege, illud necessariò consequitur. Secundò, quia propositum Virginis semper esse debuit non solum licitum, sed etiam de meliori bono, quia semper, quod magis beneplacitum Deo esse intellexit, id optauit, ac proposuit, sed propositum virginittatis in ea lege non fuisset de meliori bono, quia eo tempore meliores erant nuptiæ, quam continentia, vt D. Tho. hic dicit. Quod præcipue verum videtur in illis sceminis, quæ erant de tribu Iuda propter spem Messiae, quod indicat Augustinus tom. 6. librò de bono coniugali, capite 9. dicens, in illis primis temporibus debuisset sanctos viros vti coniugio propter Dei populum propagandum, ex quo Christus nasciturus erat. Idem, lib. 14. contra Faust. capite 13. tractans hæc verba ex Deuter. 25. *Malèdictus qui non suscitauerit semen in Israel,* quæ tamen in vulgata editione non habentur. Vnde videtur etiam, nec licitum futurum fuisse tale propositum, quia femina illius temporis habebant speciale præceptum generationi vacandi, vt patet Exod. 23. *Non erit infæcunda, nec sterilis in terra tua,* & Deut. 7. *non erit apud se sterilis viriusque sexus.*

Dicendum nihilominus est, B. Virginem à principio vtus rationis habuisse absolutum, & firmum propositum seruandi perpetuam virginittatem. Hæc conclusionem insinuat. D. Thom. hic dum ait, B. D. Thomæ, Virginem, semper habuisse virginittatem in desiderio, non enim

enim loquitur de imperfecto desiderio, quod, *vellitas*, dici solet (hic enim actus non satis est ad perfectam virginitatem, cum de se non excludat contrariam voluntatem, neque est, cur attribuat Virginitatem hac imperfectione) est ergo sermo de voluntate deliberata, & efficaci amore castitatis, quod ex parte Virginis erat. Eandem sententiam docet Magist. in 4. d. 30. & ibi Bonavent. artic. 1. qu. 2. Scot. q. 2. art. 2. supplemen. Gab. qu. 1. artic. 2. post sextam conclus. Richardus articulo 2. quæstio. 1. Mai. quæst. 4. Durand. quæst. 2. Sotus q. 2. artic. 2. ad primum Abulen. Matth. primo, quæstio. 30. Henric. quod. 9. qu. 11. Albert. Mag. lib. de B. Maria. Hug. de S. Victo. libr. de perpetua virginitate Mariæ, cap. 1. quam ex Scriptura, & Patribus sequenti sectio. ostendam. Nunc ratione vtor. Primo, quia B. Virgini tribuendus est perfectissim⁹ virtutis castitatis & virginitatis grad⁹, hic enim Dei matrem decebat, vt vniuersa Ecclesia, eiusque sancti Doctores sentiunt, præserim, quia post Christum futura erat perfectissimum exterioris, & interioris castitatis exemplar (vt elegantissimè tractat Ambros. lib. 2. de virgin. sed ad hanc perfectionem perinet perpetuum propositum seruandi virginitatem, ergo. Secundo, Beata Virgo ab infantia mota est ab Spiritu Sancto, vt quod melius, ac gratius Deo esset, id amaret, & quantum in ipsa est, perficeret, vt in superioribus visum est. Sed virginitas de se melior est, ac Deo gratior, teste Paulo primæ ad Corinth. 7. vbi rationes affert, quæ in Beatam Virginem aptissimè cadunt, scilicet, vt virgo semper cogitet, quæ domini sunt, vt tota sit Deo dicata, corpore, & spiritu, neque habeat cor diuisum, &c. Ergo credendum est, ex prædicta Spiritus Sancti motione semper Virginem hunc statum amauisse, & proposuisse.

Dicitur fortasse tempus non fuisse melius virginitatem seruare, quia licet secundum se melior sit virginitas: tamen eo tempore erat prohibita.

Propter hanc rationem quidam existimant Beatam Virginem, antequam specialia reuelatione cognosceret beneplacitum esse Deo, vt perpetuam virginitatem seruaret, nunquam concepissee absolutum propositum omnino abstinendi ab opere coniugali, sed solum habuisse desiderium conditionatum virginitatem seruandi, si Deo placitam esse cognosceret, & hanc esse putant mentem D. Thom. hic. Quod si interroges, quando incepit Beata Virgo cognoscere gratam esse Deo Virginitatem suam: nihil sanè certum, aut fundatum respondere possunt. Quocirca quamuis admitteremus, non potuisse Virginem habere hoc absolutum propositum absque reuelatione diuina, qua intelligeret, vel Deum cum illa dispensasse, ne obligaretur lege, quæ tunc omnes obligabat ad procreandum filios, vel ob alias causas se non teneri illa lege: nihilominus dicendum esset Beatam Virginem à principio habuisse hanc reuelationem, cum primum, scilicet potuit de suo statu, & castitate deliberare. Quia certum est ante annunciationem Angeli habuisse hoc absolutum propositum virginitatis, vt verba illa ostendunt. *Quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco?* quæ infra ponderabimus, ergo consequenter dicendum est, ante annunciationem Angeli habuisse illam reuelationem, si ad habendum licite illud propositum erat necessaria, ergo cum non sit maior ratio de vno tempore, quam de alio, magis etiam consequenter dicitur habuisse illam à principio, quam aliquo alio posteriori tempore, quia hoc spectat ad maiorem virginis perfectionem, nullaque est ratio, cur dubitemus, ita esse factum. Et confirmatur, quoniam alias, si lata erat lex ad generationem obligans, & Virgo aliquo tempore existimauit se obligari illa lege, oportuit, vt haberet propositum seruandi illam legem, sicut alias, & ita potius habuisset eo tempore animum generandi filios, quam ser-

Fr. Suarez, Tom. 26

uandi virginitatem. Vnde etiam dici posset, ex hac voluntate, & intentione contraxisse matrimonium, & in ea permansisse, donec postea voluntatem Dei intellexit. Hæc autem omnia multum derogant perfectioni virginitatis eius.

Dicendum verò vltius est, in lege veteri nullum fuisse præceptum, quod omnes, ac singulos obligaret ad generandum filios, quodue castitatem prohiberet. Quæ sententia aperte colligitur ex Hieronym. libr. primo contra Iovinianum, & ex alijs Patribus, quos statim referam. Et eam docuit Abulens. in Leui. capit. 30. qu. 32. & Sotus supra, & Medina hic. Et probatur primo, quia vel tale præceptum erat naturale, & hoc non, quia iam tunc erat genus humanum satis propagatum, & quamuis multi virginitatem seruarent, posset per alios tam genus humanum, quam Dei populus sufficienter conseruari, & augeri, vel erat hoc præceptum positium diuini illius legis proprium, & hoc non, quia nullum tale præceptum in tota lege inuenitur. Illa enim testimonia Exod. 23. & Deuter. 7. non continent præceptum, sed promissionem. Nam sicut Deus promittebat illi populo carnali, si legem seruaret, pluuiam temporibus suis, & fructus terræ, ita & filiorum procreationem spondebat. Vnde Deuter. 7. post illa verba. *Non eris in te sterilis viri, &que sexus*, additur, *neque in hominibus, neque in gregibus tuis*, non poterat autem præceptum pecoribus imponi. Omnia etiam præcedentia verba promissiones temporales continent. Denique in ipsismet verbis hoc contemplari licet, aliud enim est, non esse sterilem, aliud non abstinere à coniugio. Hoc posterius potest esse materia præcepti, quia est in hominis potestate: illud autem prius præcipi non poterat, cum non sit in hominis voluntate, sed sit vel naturale, vel speciale Dei beneficium. Vnde Exodi. 23. post illa verba. *Non eris in te infœcunda, nec sterilis*, subdit Deus, *Numerum dierum tuorum implebo*, vt intelligamus vtrumque esse diuini muneris promissionem. Et hæc etiam contraria ratione sterilitatem comminabatur Deus legis preuaricatoribus. Vnde quod interdum Patres citant dictum esse in veteri lege, *Maledictus sterilis, qui non facit semen in Israel*, vt videri potest in Hieron. Isai. 56. & August. 14. contra Faust. cap. vltimo, intelligendum est, vel à contrario sensu, vel quia Deuter. 25. frater qui nolebat uxorem fratris sui defuncti ducere ad suscitandum semen eius, quadam veluti infamia notabatur, nullum ergo est fundamentum ad asserendum huiusmodi præceptum. Et confirmatur, nam Isai. 56. *spadonibus*, id est, virginibus, & seruantibus castitatem, simulq; alia diuina præcepta custodientibus, promittit Deus, *nomen æternum, & locum insignem in domo sua*, vt August. & Hier. supra exponunt. Et Cyrill. lib. 5. in Isai. tom. 3. ergo virginitas non erat contra Dei præceptum, & voluntatem. Significatur etiam illo loco, (vt notauit Bernardus hom. 3. in Missus est,) sterilitatem non esse ignominiosam apud Deum, quam inter homines illius populi, veluti in quodam opprobrium haberetur. Nec D. Tho. hoc loco aperte docuit fuisse in lege veteri hoc præceptum, quamuis in solutione ad primum habeat illa verba, *videbatur esse lege prohibitum non dare operam ad relinquendum semen super terram*. In quibus nihil simpliciter affirmat, sed dicit, ita apparere potuisse, quia hoc aliquo modo insinabatur, & statui illius legis, & promissionibus eius videbatur consentaneum. Vnde idem D. Tho. licet in 4. d. 30. quæstione 2. art. 1. ad primum eodem ferè modo loquatur, quo in præsentis distinctione tamen 33. art. 2. ad 2. aperte docet, post factam sufficientem humani generis propagationem, vel populi colentis Deum, non fuisse peccatum, qui in lege Moysi virginitatem seruaret, quia non ageret contra, sed supra præceptum.

Ex quibus vltius infero, non solum licuisse

Fr. 2

B. Vir

In lege veteri nullum præceptum fuit castitatem prohibens.

Hieronym. Abulens. Sotus. Medina.

Deuter. 7.

Exod. 23.

Hieronym. August. Deut. 25.

Isai. 56.

Augustin. Hieronym. Cyrill.

Bernard.

D. Thom.

D. Thom.

B. Virgini absque speciali reuelatione habere fir-
mum propositum, & absolutum seruandi virgini-
tatem, sed etiam hoc fuisse melius, & cōsultius. Pro-
batur quia quamuis fortasse in statu integræ naturæ
status continentia non esset melior, quia tunc actio-
nes (vt ita dicam) animales, & onera matrimonij, &
filiū nihil impediret spiritus perfectionem (vt
sentit D. Thom. 1. p. quæst. 98. artic. 2. ad 3.) tamen in
statu naturæ lapsæ, virginitas est ex suo genere me-
lior, & appetibilior secundum honestam rationem,
quia magis abstrahit hominem à sensibili amore, &
delectatione, & à terrenis curis, & sollicitudinibus,
ergo etiam in lege veteri, cum non esset specialis
prohibitio, hoc erat ex suo genere melius, & cō-
sultius, præsertim post illius populi sufficentem pro-
pagationem: ergo etiam in Beata Virgine hoc fuit
melius, & perfectius. Non enim refert, quod ipsa e-
rat veluti in statu integræ naturæ, & ideo absq̃ im-
pedimento spiritus videtur potuisse generationi
carnali incumbere, hoc (inquam) non obstat, quo-
minus melius ei fuerit virginitatem seruare: tum
quia hoc ex se, & ex obiecto suo est melius, quamuis
fortasse Virgini propter speciale auxilium gratiæ
non esset necessarium. Sicut etiam non indigebat B.
Virgo afflictione, & maceratione carnis suæ, ad ca-
stitatem seruandam, & nihilominus certum est, v-
sam fuisse his corporis afflictionibus, vt pote de se
melioribus cæteris paribus, & statui naturæ lapsæ
magis cōsentaneis: tum etiam, quia quamuis fomi-
te careret, tamē corpus habebat corruptibile, quod
grauari poterat, & onerari corporis laboribus, & so-
licitudinibus. Et ex hac parte melius illi erat, etiam
ad perfectionem spiritus, status virginitatis. Ac de-
nique, quia licet ipsa fruere illo speciali privile-
gio: tamen fortasse non semper agnouit habere sese
illud, & ideo id semper statuit, quod per se melius
est homini fragili, & lapsæ naturæ subiecto. Et maxi-
mè respectu aliorum oportuit, vt eam iniret viuen-
dicationem, quæ secundum se melior est, sicut etiā
in Christo Domino, qui multo magis omni omite
carebat, vfu venisse conspiciamus. Vnde confirma-
tur hæc veritas quia multi viri sanctissimi in illa le-
ge virginitatem, vt meliorem coluerunt, vt de Ie-
remia, Elia, & aliis testatur Ignatius epistola ad Phy-
ladelphenses, & de Elia Ambr. lib. 1. de virginib. in
prin. Quibus adiungit tres pueros Damasc. li. 4. c. 25.
vbi eleganter de Danielis corpore dicit, ita fuisse,
virginitate solidatum, vt bestiarum dentes illi insigi ne-
quiverint. Quod etiam notauit Hier. li. 1. contra Iou-
inian. qui in Prolog. super Ierem. illum virgini-
bus annuerat, & de Ioanne Baptista constat virgi-
nitatem seruasse: & tamen vir eximie sanctitatis, &
perfectionis à Iudæis est habitus. Quod etiam de Ia-
cobo fratre Domini notat Epiph. hæc. 30. dicens illo
tempore etiam Iudæos virginitatem magnificasse. Adde
ex Iosepho lib. 13. antiq. c. 8. & lib. 2. de bello Iudai-
co, Essenos in magna sanctitatis æstimatione inter
Iudæos fuisse, inter alia, eo quod perpetuam castita-
tem seruarent. Neque August. vnquam hoc nega-
uit, sed in libro de bono coniugali, c. 9. & lib. 14. con-
tra Faust. cap. vlt. dicit, illis primis temporibus ge-
neris humani debuisse sanctos vti necessario vfu nu-
ptiarum, propter Dei populum propagandum, per quem &
Saluator nasceretur, nunquam tamen dixit, non po-
tuisse esse cōsultius multis virginitatem seruare,
præsertim eo tempore, quo lex vetus iam senuerat,
& Dei populus satis propagatus erat, lib. autem 32.
contra Faust. c. 10. & li. de bono coniug. c. 22. indicat,
fuisse tunc præceptum, vt frater excitaret semē fra-
tris defuncti, tamen non necesse est intelligi de pro-
prio præcepto, cum nullum sit in lege, neque ita, vt
esset prohibitum à nuptiis abstinere, sed in eo casu, si
frater ducere volebat, cōsultius fortasse erat vxor-
em fratris accipere. Simpliciter ergo nihil obstat
potuit B. Virgini, quo minus semper efficacius vir-

Qui nam in
lege veteri
virginitatem
studiosi fue-
runt.

Ignat.
Ambr.
Damasc.

Hieronym.

Epiph.

Ioseph.

Augustin.

A ginitatem amauerit, & seruare proposuerit, quam
vllus hominum, solo Christo excepto.

Sed dicet tandem aliquis, potuisse Virginem for-
midare, ne virginitate sua aduentus Messia impedi-
retur, si fortasse mater eius ex ipsa generanda erat.
Sed non est, quod hoc timore à suo virginitatis pro-
posito arceretur: tum quia erat prudentissima, &
sapientissima: vnde non ignorabat sui muneris esse
id amare, & eligere, quod perfectius est, nec pro-
pterea diuinā prouidentiam, & promissionem im-
pediri posse, quia si aliquid aliud diuinitus ordina-
tum esset, facile erat Deo voluntatem eius mutare,
& aliud propositum inspirare: tum etiam, quia ex-
periebatur sese speciali Spiritus Sancti prouidentia
gubernari, in iis præsertim rebus, quæ ad perfectio-
nem, & sanctitatem pertinent, vnde non dubitabat,
quin ille virginitatis amor quo flagrabat, ab Spiritu
Sancto esset, & si quid aliud Deo magis placitum
foret, sperabat se ab illo fore instruendam & regen-
dam, sicut toto vitæ suæ tempore experta erat. De-
nique, cum esset in Scripturis versata, probè sciebat
Christum ex virgine esse nasciturum, ergo etiam
poterat formidare, ne amittendo virginitatem,
Christi originem impediret. Cum igitur esset humi-
lis, & prudēs nihil horum spectabat, sed in maiorem
perfectionem, quæ in virginitate posita est, incumbe-
bat. Nihil ergo fingi, inueniri potest, quod eam à
virginitatis proposito retardaret.

Et per hæc satis responsum est ad secundam ratio-
nem dubitandi in principio positam. Prima verò
soluetur commodius sectione sequenti, nunc solum
dicitur, propositum consummandi matrimonium
non esse de substantia illius, vt notū est ex c. sufficiat
27. qu. 1. Aug. lib. de bono coniugali. ca. 25. quomodo
autem non sit contra iustitiam, carere illo, dicitur
sect. & disp. sequent.

SECTIO II.

An B. Virgo propositum virginitatis seruande voto
firmauerit, & quo tempore.

Hæretici, qui propositum negant multo magis
reiiciunt omne votum, sed non est, quod cum
illis amplius contendamus. Ex catholicis verò tri-
bui solet hæc sententia Martino de Magistris, in li-
bro de temperantia, quæst. 5. de virginitate. Sed hic
author eo loco solum dicit Mariam decreuisse a-
pud se, siue voto, siue simplicis mentis definitione,
se perpetuò virginitatem seruaturam, vbi quamuis
alterum non definiat, neutrum tamen negat. Et in
sequentibus tam piè, & doctè loquitur de virgini-
tate Mariæ, vt potius affirmare videatur. Itaq̃ inter ca-
tholicos concertatio non est, quin B. Maria virgini-
tatem vouerit. Quod, quia statim probandum est a-
gēdo de tempore, in quo votum emisit, nunc vt cer-
tum supponatur. Tota ergo controuersia est quan-
do emisit hoc votum.

Prima sententia est emisisse illud post contractū
matrimonium cum Ioseph, simulq̃ cum illo, & non
antea. Ita opinatur Sot. in 4. d. 30. q. 2. artic. 2. ad pri-
mum, & ibi Durand. q. 2. rem dubiam relinquit. Ci-
tatur etiam Abulens. Marth. 1. q. 30. Fundamentum
est. Primum, quia tale votum ante matrimonium
emissum impediret illud saltem ne licitè contrahi
posset, quia vt dicitur, 27. quæ 1. Vuentibus virginita-
tem, non solum nubere, sed etiam velle nubere damna-
bile est. Vnde Hieron. lib. de scriptoribus Ecclesiasticis in
Tiberiano eum reprehendit, quod, vt canis reuerfus ad
vomitum, filiam deosam Christi virginem, matrimonio
copulauit. Confirmari potest, quia illud votum eo tē-
pore non fuisset de meliori bono. Sed hæc confirma-
tio nullam vim habet, vt ex dictis sectione præce-
denti patebit.

Secunda sententia distinguit inter absolutum, &
6075

Obiectio

Responsio

August.

Martin. de
Mag.

Sotus.

Durand.

Abulens.

Hieronym.

condicionale votum, & affirmat ante contractum matrimonium, atq; adeo à principio suæ deliberationis B. Virginē emisisse votū virginittatis sub conditione, nisi Deus aliud de se statueret: absolutum autem votum fecisse solum post desponsationem cum Ioseph. Hanc sententiam tenet D. Thom. hic, & in 4. d. 30. q. 2. art. 1. quam ibi sequuntur Capreol. q. 1. Palud. q. 2. Richard. art. 1. quæst. 2. Maior. quæst. 4. Et Sotus proficitur se eandem sequi sententiam, ita tamen illam explicat, vt prorsus euertat, & in alium sensum mutet intelligendo per votum conditionatum desiderium vouendi. Nonnulli verò ex alijs authoribus è contrario ita illam explicant, vt in re fateantur votum illud à principio fuisse absolutum. Citatur verò tam pro hac, quam pro præcedenti sententia Augustin. in cap. Beata Maria. 27. quæst. 2. sed caput illud apud Augustinum non reperitur, & tam obscure loquitur, vt ad omnem sententiam accommodari possit.

Vt ergo tam sententia D. Thomæ, quam res ipsa explanetur, aduertendum est, dupliciter posse intelligi conditionale votum, sub ea scilicet conditione, si Deo placuerit. Primò, vt conditio suspendat voti obligationem, donec impleta sit, id est, vt Beata Virgo vouerit seruare virginittatem, statim, Deus sibi reuelaret hoc illi esse beneplacitum. Ita videtur Sotus intellexisse hanc conditionem, quia tale votum parum differt à desiderio vouendi. Et quamuis reuera aliquid addat, tamen per se loquendo, non esset prudens vouendi modus, sub conditione dependente, & quasi expectante futuram Dei reuelationem. Quare non est verisimile hunc fuisse sensum D. Thomæ, nec prudenter posse hoc de Virgine sentiri. Nam reuera talis modus vouendi videtur esse quoddam genus tentandi Deum, & nimis curiose inquirendi voluntatem eius. Et præsertim, si verum esset materiam talis voti eo tempore fuisse prohibitam, esset enim, ac si quis nunc voueret se occidere, si Deus reuelaret hoc sibi placere. Quod si fortasse dicant Beatam Virginem vouisse illo modo ex speciali Spiritus Sancti instinctu, seu reuelatione, & quia ex magna familiaritate cum Deo assueta erat his reuelationibus diuinis, & se à Deo singulariter regi ferè in rebus omnibus experiebatur: si hoc (inquam) dicatur, cum nullo firmo fundamento, sed coniectura tantum dici possit, conuenientius sanè diceretur ab eodem Spiritu Sancto didicisse virginem à principio, suam virginittatem illi placere, & idè statim voto illam consecrasset. Secundò ergo modo intelligi potest conditio, non quæ voti obligationem suspendat, sed quæ illi veluti terminum ponat, donec de contraria Dei voluntate constet, ita, vt sensus sit, Ego voueo, & me obligo ad seruandam virginittatem, quandiu mihi Deus non reuelauerit aliud sibi placere. Qui modus vouendi per se bonus est, & si explicitè declaratur conditio, indicat animum perfectè subditum Deo. Et ex hac parte aliquid fortasse perfectionis addit, (vt Paludanus docet) nimirum quemdam specialem actū obedientie, tamen quamuis non addatur, in omni voto ex natura sua implicitè includitur. Quo fit, vt votum hoc modo conditionatum in re ipsa parum differat à voto absoluto. His positis, vt à certioribus initium sumamus.

Dicendum primo est, Beatam Virginem ante filij sui conceptionem absolutum, & perfectum votum castitatis emisisse. Hanc assertionem posuit D. Thom. hic solutione ad primum, & in ea consentiunt ceteri Theologi præcedenti sectione commemorati, & statim referendi. Et colligitur ex caput. sufficiat, & caput. B. Maria. 27. quæst. 2. & ex sanctis Patribus, quos statim referam. Et fundatur primò in eiusdem Virginis verbis Luc. 1. vbi Angelo annuncianti filij conceptionem respondit. *Quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco* quæ verba non indicant dubitationem (vt contra Hæreticos supra latè tractauimus)

Fr. Suarez, Tom. 2.

A sed indicant apertè, non solum habuisse Virginem propositum non cognoscendi virum, sed etiam ita esse ligatam, seu impeditam, vt licet non posset illud cognoscere. Nam licet vsque ad illud tēpus non cognouisset virum: imò etiam si propositum haberet non cognoscendi, si tamen sibi esset integrum suo arbitrio licet illum cognoscere, non esset, cur tam sollicitè quæreret, *Quo modo fiet istud*? Quia posset illi facillè responderi, liberam habere facultatem cognoscendi virum, vt filium conciperet, ergo sensus illorum verborum est, *Virum non cognosco*, id est, mihi non licet illum cognoscere, nec est iam positum in voluntate mea. Vnde ex his verbis ita intellectis colligit votum hoc August. libr. de sancta virgin. capit. & indicat sermone 14. de Natiuitate, Bernard. serm.

B 4. de Assumptione, circa finem, dicens verbis illis indicasse virginem, *immobile propositum castitatis*. Et homilia 4. in *Misus est*, in princip. dicens, virginem non dubitasse, sed inquisiuisse modum, qui non esset suæ virginittati contrarius. Quod prius indicauerat Ambros. li. 2. in Lucam, quamuis non tam apertè, sicut & Anselm. homil. in illud Euangel. *Intrauit Iesus in quoddam castellum*. Luc. 10. hæc verba ponderans dicit, B. Virginem fuisse miratam, quia certissime sciebat nunquam virum cognituram. Vbi significat habuisse diuinam reuelationem, & in libro de excellentiâ virginis, capit. 4. apertius indicauit votum dicens, *Deo param virginittatem suam Deo consecrasset*. Idem sentit Bed. lib. 1. in Lucam. c. 1. dicens, B. Virginem, ostendisse illo verbo suam mentis propositum, quia prima faminarum tanta se viriuit, id est virginittati, manciparat, in quo ultimo verbo votum indicat. Clarissimè, & elegantissimè Gregorius Nyssenus homil. de sancta Christi natiuit. cuius verba statim attingam.

C Hunc locum, contemptis sanctis Patribus, variè eludunt Hæretici, negantes Virginem interrogasse, de modo conceptionis, sed vel dubitasse, vel quasi attonitam, & extra se positam non satis, quid diceret, agimaduertisse. Sed horum impietatem satis refutauimus supra. Et ipsa Angeli responsio satis clare docet. Beatam Virginem simpliciter, ac prudenter de modo interrogasse. Aliqui verò Catholici obijciunt potuisse B. Virginem intelligere, statim in illo eodem momento esse concepturam, & idè absque voto interrogare potuisse, *Quomodo fiet istud*? Sed hoc etiam friuolum est, nam Angelus absolute annunciauit. *Ece concipies, & paries filium*, & non dixit, *subito nunc concipies*. Sicut alijs sæpe in Scriptura reuelata est filiorum procreatio, vt Zachariæ, Lucæ primo, Abrahæ Genes. 18. & tamen nullus intellexit, statim, ac subito, nec alio, quam naturali modo, prolem esse procreandam. Et idè nullus de modo interrogauit, sicut B. Virgo, quia illis licitum erat naturali modo generare filios. Zacharias vero dubitauit propter impotentiam senectutis. Vnde inter illius verba, & verba B. Virginis, & responsiones Gabrielis ad ipsos magnum est discrimen, vt supra ponderauimus. Adde quod, si ex verbis Angeli Virgo intellexisset, vel suspicata esset, subito se & statim esse concepturam, eadem ratione existimasset eodem momento esse parituram. Nam Angelus simul dixit, *Ece concipies & paries*: at hoc posterius est planè

D falsum, & absurdum: ergo & illud prius sine fundamento confingitur.

E Alij dicunt potuisse virginem statim intelligere sibi annunciari Messiae conceptionem, quia maiestas verborum Angeli hoc satis præferebat, & idè cū alias esset Scripturis doctissima, statim intellexisse, esse se Virginem concepturam, quia iam ante credebatur ex Isaia. 7. Messiam ex virgine esse nasciturum. Quæ obiectio reuera est difficilis, videtur enim enervare vim dictorum verborum, quia si Virgo iam mysterium intellexerat, non erat cur de virginittate esset sollicita, ergo non ex prædicto effectu protulit illa verba, sed solum vt modum inquireret.

F 3

reret.

D. Thom.
Capreol.
Palud.
Richard.
Sotus.

Sotus.
Votum con-
ditionale
quæritur,
& quale.

Palud.

Anie filij co-
ceptionem
absolutum
voto casti-
tatis emis-
sit.

Luc. 1.

August.
Bernard.

Ambros.
Anselmus.
Luc. 10.

Bedæ.

Greg. Nyss.

Obiectio

Responsio

Luc. 1.
Genes. 18.

Obiectio.

Isaia. 7.

Responsio.

reret. Responderi tamen potest. Primo. B. Virginem A quando illa verba protulit, nondum intellexisse sibi nunciari Messiam conceptionem, quia Angelus non videtur satis aperte docuisse filij diuinitatem, vsque ad illa verba, *Spiritus Sanctus superueniet in te, & virtus altissimi obumbrabit tibi, quod enim ex te nascetur sanctum, vocabitur filius Dei.* Nam in his disertè explicuit mysterium, in prioribus vero magis obscurè: quia in alijs etiam reuelationibus, quibus vel Abraham, vel Manuæ filius promittebatur, dicebatur illum fore magnum, & insigne virum, &c. Accedit, quod cum B. Virgo esset humillima, nō statim fortasse cogitatione ascendit ad tam excellentē dignitatem suam. Vnde Augu. ser. 2. de annunciat. post illa verba facit Angelum loquentem ad virginem in hunc modum. *Recole Maria in libro Esaiæ Prophete virginem, quam parituram legis, & gaude, atque exulta. quia tu esse meruisti. Tu tibi prefigurata es virgo, tu ecce concipies in vitro, non de viro, sed de Spiritu Sancto.* Et statim concludit Virginem respondisse. *Ece ancilla.* Præterea, quia si iam Virgo sciuiisset tunc opera viri esse concepturam, nihil erat, quod amplius interrogasset, quia iam consequens erat, vt crederet diuina virtute filium esse concipiendum, & amplius inquirere, nihil aliud erat quam curiose nimis diuina mysteria scrutari: Vel certe si interrogare volebat, num aliquid ipsa in eo mirabili opere præstatura esset, nō diceret, *quomodo fiet*, sed quid me oportet facere, nec causam redderet, *quia virum non cognosco*, sed potius diceret, cum necesse non sit virum cognoscere. Nec Angelus responderet eam instruendo filium illum fore concipiendum sine opera viri: ac non solum docet, sed etiam rationem reddit, nimirum, quia ille homo futurus erat per se sanctus, & verus filius Dei. Superest igitur, vt dicamus ad illam primā Angelī vocem, statim (quod naturale, & per se obuium erat) cogitasse virginem de naturali modo concipiendi, & quia hic propter votū nō licebat, interrogasse. *Quomodo fiet istud?* atque ita exponit hunc locum Atha. ser. de sanctis. Deipara. Sed in hac responsione, illud in primis displicet, B. Virginem non intellexisse in illis verbis, *Ece concipies*, &c. sibi annuntiarī conceptionem Messiam, ac filij Dei, quia (vt infra quæst. 30. artic. 4. dicemus) verba Angelī satis aperte hoc significabant, ergo non est verisimile, Virginem eam non intellexisse: tum quia iam erat animo pacatissimo, præsertim postquam Angelus dixit, *Ne timeas Maria*: tum etiam, quia præterquam quod magno ingenio pollebat, erat illuminatissima in rebus diuinis, & tota in se collecta attentissime audiebat, vnde cum respondit, *quomodo fiet istud?* iā crediderat, non autem credidisset, nisi prius percepisset, quod sibi dicebatur. Propter quod dicunt aliqui, non oportere B. Virginem antea cognouisse Messiam concipiendum ex virgine. Sed hoc valde displicet: est enim & contra doctrinam sanctorum, & contra perfectionem B. Virginis. Habebat enim perfectam fidem huius mysterij, & intelligebat Isaiam, quem legebat. Verisimilius sane diceretur, quāuis id antea sciret, non tamen statim ad omnia attendisse, & hoc indicat Augustinus supra, & sit verisimile coniecturis adductis, & sufficienter expedit difficultatem. Tamen D. Ambros. lib. 2. in Luc. capit. de Mariæ interrogatione, aperte sentit, quando Maria hoc interrogauit, iam intellexisse & credidisse, se Virginē concepturam, & parituram, *legerat enim, inquit, hoc Maria Isa. 7. ideo credit futurum, sed quomodo fieret, ante non legerat.* Quod si hoc asserere velimus, dici adhuc potest, eam ignorasse modum, & an nihilominus conceptio futura esset opera viri, poterat enim Deus vtrunque coniungere, sicut nonnulli dicunt futurum fuisse in statu innocentie, scilicet, vt absque læfione claustrī virginis, mulieres ex viris conciperent, ac parerent. Quia ergo ignorabat modum, felicitate esse potuit, & de complexu virili

cogitare, quia quomodo concipi fieret, suo voto, & proposito repugnabat. Vel tandem dici potest licet Virgo priuatim mysterium intelligeret, se tamē gessisse ac si id nesciret: tum vt ipsa suum immobile propositum ostenderet: tum vt Angelus suæ conceptionis modum diuina autoritate testaretur, sicut infra dicemus de Ioanne, quando misit ad interrogandum Christum, *Tu quæris?*

Præterea pie tantum, ac probabiliter ponderari solent in confirmationem huius veritatis verba illa. *Missus est Angelus Gabriel ad Virginem desponsatam viro.* Illa enim absoluta virginis appellatio, præsertim cum desponsatione coniuncta, non quamcunque integritatem sed immobilem, Deoque consecratam virginitatem indicant, cuius rei nonnullum etiam indicium est, quod cum ante aliquod mensēs esset desponsata, virgo adhuc permaneret. Ratio verò ad confirmandum hanc veritatem, quod ad votum attinet, non est alia, nisi quam D. Thomas tetigit, scilicet, quia virginitas voto firmata eo gratior est Deo, quo perfectior est, sacratio, & immutabilior. Quod vero attinet ad circumstantiam temporis, illa est, quia nescit tardam olimina Spiritus Sancti gratia, vt iam latius dicam.

Dico ergo secundo, Beatam Virginem emisisse hoc votum ante contractum matrimonium cum Iosepho. Ita sentiunt communiter Theologi in. 4. dist. 30. Richard. arti. 2. q. 1. Bonauen. q. 2. Mai. q. 4. Scot. q. 2. Richard. Albert. Magn. Henric. ac fere ceteri scholastici sect. Bonauent. præced. citati. Et eandem habet Hugo Victor. libr. 1. de perpetua virginitate Mariæ. cap. 1. & videtur esse sententia Diui Augustini libr. de sancta virginit. c. 4. vbi ex responsione Mariæ ad Angelum colligit eius virginitatis votum, & subdit. *Sed quia hoc Israelitarum mores adhuc recusabant, desponsata est viro iusto, non violenter ablata, sed potius custodituro, quod ipsa iam voverat.* Vbi licet expresse hoc dicat fuisse votum absolutum, satis tamen significat fuisse idem votum, quod in aduentu Angelī, & post matrimonium habuit. Et idem significat Gregor. Nyss. homil. de Natiuitate. vbi primum dicit virginem traditam esse Iosepho, nō vt virginitatem eius auferret, sed vt conseruaret potius, & custodiret, & rationem subdit. *Quoniam Deo dicatam, & consecratam carnem, veluti sanctum quoddam donarium intactam seruari oportebat.* Reliqui Patres supra citati, licet indefinito loquantur, sentiunt tamē votum castitatis in virgine non minus antiquū fuisse, quam propositum. Et reuera est par vtriusq; ratio, quia sicut votum debuit esse de meliori bono: ita etiam fuit propositum, vt ostensum est. Quod si admittamus, leges & mores illius ætatis nō permisisse virginitatem, vel saltē non existimasse illam meliorem, vel negandum erit Virginem habuisse & propositum, & votum, non solum ante, sed etiam post contractum matrimonium, quod falsissimum est, vel certe dicendum est in ea sententia, diuino nutu, & consilio virginitatem appetiisse, & vouisse. Quo posito, probabilius, & magis consequenter dicetur habuisse hanc diuinam reuelationem ante matrimonium contractum, quam post illud. Deinde sicut votum per se, & natura sua repugnare videtur fidelitati, & iustitiæ matrimonij: ita & propositum non reddendi debitum natura sua pugnat cum eisdem virtutibus. Quid enim iniustius, quam fieri debitorem, animo, & intentione non soluendi debitum? Ergo si Beata Virgo habuit a principio propositum immobile virginitatis, non potuit reuera contrahere non mutando propositum, nisi ex diuino instinctu, & reuelatione, qua sibi constitit Iosephum nunquam periturum debitum, sed potius in idem virginitatis propositum consensurum. Qua reuelatione posita, nec matrimonium repugnat proposito, neque voto: habuisse autem Beatam Virginem hanc reuelationem, antequam matrimonium contraheret aperte

Gregor. Nyss.

Greg. Nys. aperte docent Gregorius Nyssen. supra, & Bonau. in A
libr. meditationum vitæ Christi, capit. 3. & fere alij
Pares, ergo pari ratione potuisset ex eadem reuela-
tione matrimonium contrahere, etiam si votum
ante emisisset, ergo nihil est cur dubitetur, quod
illud emisisset. Primum, quia summo affectu semper
amauit castitatē, ergo verisimile est effecisse, quan-
tum in se erat, vt hoc propositum esset immutabi-
le: vt propria voluntate retractari non posset. Stu-
duit enim semper puritatem angelicam imitari, &
quam illi per naturam, voluit ipsa per voluntariam
promissionem habere immutabilem. Secundum, quia
hoc modo virginitas Mariæ fuit semper perfectior,
& gratior Deo. Tertiū, quia multæ virgines ferē ab
incunabulis per castitatis votum se Deo consecra-
runt, ergo multo magis hoc credendum est de prin-
cipe omnium virginum, quæ illarum est dux, & per-
fectissimum exemplar.

Agiln. Vnde Anselm. libro de excellentia Virginis cap. 4.
Sic, inquit, *Virgo tenera, & delicata, regali stirpe proge-
nata, & speciosissima totam intentionem suam, totum
animum suum, totum studium suum ad hoc intendit, vt
corpus, & animam suam Deo virginitate perpetua conse-
craret.* Sciebat enim quod quanto sanctius eam seruaret,
tanto sublimius ei, qui omnium castissimus, in id ipsa ca-
stitas est, appropinquaret. Amplectendo itaque quod ac-
ceptabilis Deo esset cognouit, legem superauit. Neque
existimo necessarium esse, morose disputare de con-
ditione illa, nisi aliud Deo placuerit, prout paulo an-
tea iam explicata est, quia (vt recte notant Palu-
danus, Scotus, & alij) illa conditio, etiam si expre-
sse addatur, non tollit vim, & perfectionem voti
absoluti, quia in omni voto intine includit: imò
in omni promissione imbibitur huiusmodi ordo
ad voluntatem eius, cui sit, nam si ipse non acce-
ptat, vel si remittit, aut non vult rem promissam,
obligatio cessat. Quod non solum hac ratione in
Deo locum habet, sed etiam quia est supremus le-
gislator, & dominus, qui potest omnem huiusmodi
obligationem dispensare, & irritare. An verò, cum
Beata Virgo votum emisit, contenta non fuerit hac
conditio, prout in ipso voto includitur, sed in
corde suo illam distincte explicauerit, res incerta
est, & quæ non multum referre videtur. Quare si
D. Thom. (vt Paludanus illum explicat) solum hoc
docere voluit, facile illi consentiam, quia fortasse
hoc aliquid perfectionis addit, præsertim, si non fuit
à principio Beata Virgini reuelatum, quid Deus de
corpore eius disposuisset. Nam si de hac diuina vo-
luntate à principio certior facta est per Spiritus san-
cti reuelationem (vt est probabile) iam non erat illa
conditio necessaria, quia de diuino beneplacito iam
illi constabat.

Ad fundamenta contrariarum opinionum, nihil
est quod respondeamus, nam ex dictis soluta sunt.
Dicunt verò aliqui, cum Beata Virgo, ante matrimo-
nium esset sub potestate parentum, non potuisse, vel
saltem non debuisset votum emittere, præsertim,
cum ab illis posset statim irritari: est autem verisimi-
le parentes non consentisse in huiusmodi voto: tum
quia erat vnigenita (vt creditur) tum etiam, quia eo
tempore virginitas in opprobrium, & ignominiam
vertebatur. Respondetur tamen, Primum, parentes
Virginis fuisse sanctissimos, vt Ecclesiastica habet
traditio, quam Greg. Nys. & alij referunt. Quare ni-
hil est quod de eorum consensu, etiam si necessarius
esset, dubitetur, quia nec de temporali hereditate
nimum erant solliciti, nec ab hominum æstimatio-
ne, & iudicio pendebant. Vnde Bernardus homilia
tertia in *Missus est*, ita Virginem facit loquentem, &
verba possunt ad parentem etiam accommodari.
*Melius est mihi maledictum incurrere, quam castitatem
violare, nam licet video maledictum, sed non peccatum,
hæc enim maledictio, quid est, nisi hominum exprobratio?*
Adde denique, licet sterilitas in ijs, qui generationi

vacabant, in aliquod opprobrium tunc cedere:
fortasse tamen voluntariam castitatem in simili exi-
stimatione non fuisse, vt ex ijs, quæ supra retulimus,
colligi potest. Deinde verisimile est, quod ex Beato
Augustino refertur in dicto capitul. Beata Maria, vi-
gesima septima, quæstione secunda, illam in corde
votum emisisse, non tamen expressisse ore, donec
iam desponsata simul cum viro suum votum ex-
pressit. Quare non erat, quod parentes consuleret,
cum ab Spiritu Sancto regeretur, & certa esset gra-
tius esse Deo quod vouebat. Neque etiam erat quod
irritationem timeret: tum quia parentes illius vo-
tum ignorabant: tum etiam, quia licet illud agnos-
cerent, non fuissent aui filiarum voluntatem, cuius
sanctitatem, & diuini Spiritus singulare regimen
probè nouerant, immutare.

SECTIO III.

*Virum B. Virgo in seruanda, & vouenda virginitate
prima fuit.*

Quæstio intelligi potest, vel de ordine temporis,
vel de dignitate, & perfectione castitatis, & in v-
troque sensu breuiter expediri potest.

Primum enim (quod ad ordinem temporis atti-
net) licet multi ante Virginem castitatem seruau-
erint (vt supra vidimus) nullus tamen ante illam
credidit hoc votum emisisse. Ita sentit Bernardinus
homilia secunda, & tertia, in *Missus est*, & in sermo-
ne, *Signum magnum*, accommodans illud Psalmi, *Psalm. 44:*
*quadragesimi quarti, Adducuntur regi Virgines pos-
eam. Nam priuatum, inquit, sola vendicat sibi. Et Ru-
pertus libro tertio in Cantica, circa finem, Votum
virginis, inquit, prima vouisti. & Beda, Luca pri-
mo. Prima, inquit, seminarum tanta se virginitati man-
cipare curauit. Et prius hoc indicauit Ambrosius
libro de institutione Virginis, capit. quinto, dicens,
*egregia Maria, quæ signum sacra virginitatis extulit, &
intemerata virginitatis pium Christo vexillum leua-
uit. Et Hieronymus epistola secunda ad Eustoch.*
longe à princip. *Mibi, inquit, virginitas in Maria de-
dicatur, & Christo.* Facit etiam, quod Epiphanius
ref. 78. dicit, fuisse consuetudinem antiquæ Eccle-
siæ vouere Deo virginitatem in honorem, & imi-
tationem Beate Mariæ. Docuit etiam hanc senten-
tiam Abulensis quarto Reg. decimo octauo, quæst. de-
cima nona, Chartulian. in vita Christi, part. prima,
capit. secundo. Vualdens. citans Bedam, tomo se-
cundo, de sacramentis, capit. 120. Rationes ad hanc
sententiam confirmandam nullæ ferè possunt ad-
ducti, cum res potissimum pendeat ex historia. So-
lum potest esse coniectura, (quam hic indicauit D.
Thomas ad secundum.) Quia cum votum virgini-
tatis ad statum perfectionis pertineat, decuit, vt in
lege gratiæ haberet initium in Christo, & in ma-
tre eius.*

Illud verò est in hac sententia difficile, quia cum
constet plures & viros, & foeminas ante Deiparam,
virginitatem seruasse, vnde constare potest, nul-
lum illorum virginitatem promississe? Et primò
est difficultas de Elia, Daniele, & alijs, quos su-
pra ex Ignatio, Damasceno, & alijs Patribus retu-
limus. Secundò, de Maria sorore Moylis, quam
fuisse virginem sentit Ambrosius libro primo de
virginibus in principi. & in exhortatione ad virgines,
& Gregorius Nyssen. libr. de virginitate, cap. 9. qui
ex Scriptura sacra id conatur elicere, quia nun-
quam à marito, sed à fratribus semper nominatur.
Tertiò obijci potest, de filia Iephre, quam nonnulli
existimant voto fuisse consecratam Deo. Ita e-
nim exponunt locum Iudicum vndecimi, Vata-
blus, & alij. Non enim intelligunt, patrem sa-
crificasse filiam Deo, occidendo illam, sed conse-
crando

crando virginitatem Deo. Quartò obici etiam pos-
sunt inter Iudæos Esseni, qui (vt supra diximus) vir-
ginitatem seruabant, & cum religiosorum more vi-
uerent, verisimile est illam vouisse. Et inter Genti-
les virgines Vestales, quæ falsæ Deæ virginitatem vo-
uebant. Cur ergo negabimus, nonnullos fideles
virginitatis amatores vero Deo virginitatem vouisse?
Adde, hoc non pugnare cum imperfectione sta-
tus veteris, & naturalis legis. Quia licet rariores es-
sent, non tamen defuerunt in illis statibus aliqui
Sancti viri, qui opera perfectionis, & consilii custo-
dirent.

Responsio.

Ad has obiectiones nihil aliud habeo quod re-
spondeam, nisi rem hanc esse incertam, & non ad-
modum ad Deiparæ laudes pertinere. Quod enim
ipsa perfectum votum virginitatis emisit, ad per-
fectionem eius pertinet: quod verò ante ipsam nul-
lus hoc fecerit, ad eius commendationem non ad-
modum refert. Illud verò certum est, ex sacra Scri-
ptura, de nullo alio colligi posse ante Virginem hoc
votum emisisse. Et hoc sensu, vt minimum, erit et-
iam certum, ipsam esse primam in virginitate vo-
uenda. Deinde dici etiam potest prima, quæ propo-
sita est tanquam dux, & exemplar huiusmodi voti,
& hunc existimo esse sensum sanctorum Patrum.
Adde tamen fortasse etiam in re ipsa fuisse primam
quia omnia, quæ in contrarium proponuntur, facili-
ter expediti possunt. De illis enim Prophetis fatemur
id esse incertum, & nesciri: tamen quia id scriptum
non est, & illis temporibus hoc non erat in vsu, ideo
verisimile existimatur, eos non vouisse.

Ad secundum de Maria sorore Moyse, licet ve-
rum esset virginem permansisse: tamen non potest
inde inferri virginitatem vouisse. Deinde (quod de
virginitate eius dicitur) incertum est. Nam Iose-
phus, libro tertio, antiquit. capit. secundo, & sexto,
refert, Hur fuisse maritum illius Mariæ, & Beseleel
fuisse filium eius. Vnde ad coniecturam Gregorij
Nyssæ, facile dicitur, eam potius à fratribus, quam
à marito in Scriptura nominari, non quia marito
caruerit, sed propter eximiam fratrum dignitatem,
& auctoritatem.

Ad Tertium de filia Iephthe (& si illam expositio-
nem admittamus) nihil efficitur. Quia illa nec vo-
uit virginitatem, nec eam voluntariè seruauit: sed
deplorando (vt ipsa dixit) virginitatem suam. Nec pater
etiam vouit virginitatem filiae, sed vouit immolare
Deo, quod sibi domum venienti primum occur-
reret, & quia filia, prima fuit, quæ egressa est in oc-
cursum eius, voluit in ea seruare votum, immolan-
do illam (vt dicit hæc expositio) non vt pecudem,
sed modo personæ humanæ accommodatò, dicen-
do illam cultui diuino, vnde factum est, vt innupta
permaneret. Secundo verò dicitur, veriores esse
communem Patrum expositionem, Iephthe immo-
lasse filiam interficiendo illam, siue hoc temere fe-
cerit, siue instinctu Spiritus Sancti motus, quod non
est huius loci fufius tractare. Sed videri potest Chry-
sostomus, tomo primo, homilia de Iephthe, Athana-
sius, in diuina Scripturæ Synopsi, Augustin. libr.
quæstionum in Iudicum, quæstion. 49. & libr. quæ-
stion. noui, & veteris testamenti, quæstio. quadra-
gesima tertia, Hieronym. primo contra Iouinian.
Epiphani. hæres. 55. Ambrosius libr. tertio de officiis.
Videri etiam possunt Philo, & Iosephus, qui hoc af-
firmant, ille in libro Antiquitatum Biblicarum, hic
vero libro quinto Antiquit. capitul. duodecimo.
Denique idem sensu Concil. Francford. in secunda
parte eius.

*Iephthe qua-
liter se erga
filiam ha-
buerit.
Chrysostom.
Athanasius.
Augustin.
Hieronym.
Epiphani.
Ambros.
Philo.
Iosephus.
Conc. Franc.*

*Iosephus.
Epiphani.*

Ad quartum de Essenis, referuntur quidem ca-
stitatem seruasse: non tamen vouisse, neque eam vt
perpetuant, & immobilem custodiisse. Lege Iose-
phum, libr. 2. de bello Iudaico, capitul. septimo, &
Epiphani. hæres. decima sexta. Et idem dicitur de
virginibus Vestalibus. Nam post certum ætatis tem-

pus nuptui dabantur, vt refert Alexander ab Alex-
andro, libro quinto dierum genealogum, & indicauit
Ambrosius, libro primo de virginib. Ad aliam de-
nique coniecturam dicitur, probare quidem id non
repugnasse, non tamen factum esse.

Secundo (quod ad dignitatem, & perfectionem
attinet) dicendum est absque vlla dubitatione, in
virginitatis perfectione, inter omnes puras creatu-
ras Deiparam primatum tenuisse. Hæc conclusio
constat ex communi doctrina Patrum, & ex omni-
bus dictis. Ratione verò declaratur, quia virginitas
Mariæ, quo ad propositum, & animum, fuit tanto ef-
ficacior, & vehementior, quanto ex maiori charita-
te, & gratia procedebat, quo ad immobilitatem ha-
buit hoc propositum perfectò voto confirmatum.
B quo ad intentionem ex perfectissimo Dei, & puri-
tatis amore hoc fecit, quo ad executionem vero, tam
perfectè illud seruauit, vt omni profusus motu con-
trario, aut repugnante caruerit, imò alios etiam ad
castitatem prouocauerit, vt supra ex Sanctis Patri-
bus diximus, ergo. Deinde caruit omni contrario,
quod virginitatis perfectionem posset minuere:
nam & ipsum coniugium, quod in alijs ad virgini-
tatem tendendam ordinari solet, in illa fuit ad eius
custodiam, testimonium, & honorem institutum.
Habuit deinde comitantes omnes virtutes, tempe-
rantiam, humilitatem, & alias, quæ illius perfectio-
nem posset augere. Fuit denique eius virginitas
propter altissimum finem à Deo ordinata. Nam &
ad filij generationem ordinata est (quod est admi-
ratione dignissimum) & ad consecrandum Deo tha-
lamum, ex quo factus homo nasceretur, quo nihil
potest perfectius, ac excellentius intelligi.

Dices, Perfectior est virginitas voto solenni con-
secrata Deo, quam simplici, Beata autem Virgo non
habuit votum solæne continentie: tum quia per
illud non est facta inhabilis ad contrahendum ma-
trimonium: tum etiam quia hæc solennitas post
Christum, imò auctoritate Ecclesiæ introducta est,
vt pontifices docuerunt. Respondetur hanc solen-
nitatem non esse per se loquendo ad perfectionem
virginitatis necessarium. Fuit quidem valde utilis,
& conueniens imperfectis hominibus, qui ad perfe-
ctionem tendere student, & facile mutari possunt:
at vero in Beata Virgine, quæ semper fuit in statu
perfectionis, & animum virtute immobilē habu-
it, illa extrinseca solennitas non fuit necessaria: imò
nec conueniens, quia (vt iam dicimus) oportebat
illam matrimonium contrahere, quod non solum
virginitatis perfectionem non impendiret, verum
potius inuaret.

Obiectio.

Responsio.

*Solennitas
& conueniens
imperfectis
hominibus,
qui ad perfe-
ctionem tendere
student, & facile
mutari possunt:
at vero in Beata
Virgine, quæ
semper fuit in
statu perfectionis,
& animum
virtute immobilē
habuit, illa
extrinseca
solennitas non
fuit necessaria:
imò nec
conueniens,
quia (vt iam
dicimus) oportebat
illam
matrimonium
contrahere,
quod non solum
virginitatis
perfectionem
non impendiret,
verum potius
inuaret.*

QUESTIO XXIX.

De matris Dei desponsatione, in duos ar-
ticulos diuisa.

Deinde considerandum est de desponsatione
matris Dei. Et circa hoc quaruntur duo.

Primo, vtrum Christus debuerit de de-
sponsata nasci.

Secundò, vtrum fuerit verum matrimo-
nium inter Mariam matrem Domini, & Ioseph.

ARTICVLVS I.

Vtrum Christus nasci debuerit de Virgine desponsata.

Ad primum sic proceditur. Videtur quod
Christus non debuerit de Virgine despon-
sata nasci. Desponsatio enim ad carnalem
copulam ordinatur. Sed mater Domini
nunquam voluit carnali copula vri: quia
hoc derogaret virginitati mentis ipsius. Ergo non debuit esse
desponsata.

2. Præterea, quod Christus ex Virgine nasceretur,
mirum.